

розуміють, що з психопатами та масовими вбивцями не можна домовлятися” [2]. У такий спосіб доводить західноєвропейським читачам неможливість компромісів у екзистенційних питаннях життя-смерті, буття-небуття.

Аналізовані оповіді спрямовані на єдиний результат – довести світові невинуватості й криваву війну РФ, врешті потвердити, що з убивцями не можна домовлятися, відтак не жертва винна в агресії, а завойовник. Порушено питання сильної народної армії, підживленої українською історією та нескінченною мотивацією, страх війни й водночас героїчний спротив ворогові на своєму фронті. Обидва автори описують життя у режимі війни, особисто приймають переживання, страхи, туги, політичні та екзистенційно-онтологічні оцінки. Відмінними є те, що Оксана Забужко заглибилася в історію питання щонайменше на 300 літ, аби прослідкувати історичні помилки, з одного боку, та героїчну силу буття української нації – з іншого, відкрила завісу закордонному читачеві у розумінні онтологічних безкомпромісних цінностей, однозначне трактування дефініції жертва-вбивця; Кристоф Брумме взяв за основу мовне питання, показавши, що єдина мова не означає абсолютне підкорення одного народу іншим, зацентрував увагу головно саме на імперських амбіціях Путіна, тоді, як Забужко твердить, що не важить, хто на престолі, справа в незмінній вбивчій політиці РФ.

Українська письменниця енциклопедично, метафорично, алюзійно виклала рефлексії, згадавши титанів націоналізму, виголосивши внутрішньо- та зовнішньополітичні константи. Німецький автор чесно, однозначно, по-письменницьки вправно розповідає про передвоєнне та воєнне життя своєї родини, наполягає на безупинній допомозі Україні у боротьбі з жорстоким ворогом нині, викладає діалоги з українськими друзями, визнає хибні судження, пізнає й по-новому відкриває для себе Україну.

Отже, аналізовані твори – одні з перших рефлексій майстрів слова на криваві події в Україні, рупори світу на шляху до перемоги над завойовником. Подальші розвідки вбачаємо в типологічному зіставленні українсько-німецьких мілітарних дискурсів з метою євроінтеграції України до європейської спільноти.

#### Список використаних джерел:

1. Забужко О. (2022) Найдовша подорож. Київ. 165 с.
2. Brumme K. (2022) Im Schatten des Krieges: Tagebuchaufzeichnungen aus der Ukraine. Hirzel. 112 S.

УДК 378: 39.7

**Хуртак І.В., старший викладач кафедри перекладу**

**Твердовська Д.С., здобувач спеціальності 035.41 Германські мови та літератури (переклад включно) перша – англійська**

**Загубіженко А. О., здобувач спеціальності 035.41 Германські мови та літератури (переклад включно) перша – англійська**

*(Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», м. Дніпро, Україна)*

### СИНОНІМІЯ В СУЧАСНІЙ НІМЕЦЬКІЙ МОВІ

Синонімія – це повний або частковий збіг значення двох чи кількох слів або словосполучень. Відповідно синонімами є слова, схожі або однакові за значенням, проте різні за звучанням. Синоніми значною мірою свідчать про багатство лексичних засобів і допомагають влучно передати думку. Основними їх стилістичними функціями є деталізація, вираження ступеню, внесення розмаїття у мовлення, уникнення повторень.

Німецька мова налічує більше ніж 5,3 мільйонів слів (статистика різниться), серед яких велика кількість синонімів. Наприклад, часто уживане дієслово *sprechen* має близько 120 слів, схожих за значенням. Для ознайомлення та вивчення синонімів навіть

*Матеріали XIII Міжнародної науково-технічної конференції аспірантів та молодих вчених «Наукова весна» 2023*

існують спеціальні словники, створені фахівцями у галузі мовознавства. Одним з популярних нині є *Sag es Treffender* – словник синонімів для повсякденного вжитку авторства німецького публіциста і педагога Мартіна Текстора.

Як правило, синоніми в німецькій мові з'являються завдяки запозиченням, в результаті зміни значень слів, а також через проникнення діалектних виразів у літературну мову. Наприклад, круглий заповнений начинкою хлібобулочний виріб (пончик) у Германії називають трьома різними словами: *Berliner*, *Krapfen* і *Pfannkuchen*. Водночас на півдні Германії *Pfannkuchen* – це *млинець*.

Існує два основні типи лексичної синонімії: семантична та стилістична. Семантичні синоніми відрізняються відтінками свого значення: *bedeutsam* (*істотний*), *wichtig* (*важливий*), *notwendig* (*необхідний*). Стилiстичні синоніми розрізняють за конотаціями, тобто за соціально-психологічними відтінками денотативного значення: *sprechen* (*розмовляти*), *erzählen* (*розповідати*), *plaudern* (*меревенити*), *berichten* (*повідомляти*).

Серед стилістичних синонімів окремо виділяють групи архаїзмів та діалектизмів (слів, які вживаються лише у певних частинах країни).

Існують також семантико-стилістичні синоніми. Це ті, які відрізняються і семантичними відтінками значень, і стилістичним забарвленням, тобто поєднують ознаки першого й другого типів синонімії.

Крім того, синоніми класифікують як повні та часткові. Повну синонімію можна проілюструвати іменниками *Apfelsine* і *Orange*. Обидва варіанти означають «апельсин». Їх можна замінити одне одним у будь-якому контексті, при цьому зміст речення не зміниться. А дієслова *sprechen* та *diskutieren* представляють собою часткову синонімію, адже не можуть вільно замінюватися в контексті.

Синоніми, незалежно від їхнього статусу, утворюють певну мікросистему або синонімічний ряд. В основі синонімічного ряду лежить спільний сегмент значення елементів, який виступає як невід'ємна семантична ознака ряду. Членами синонімічного ряду можуть бути як слова, так і словосполучення. Останні іноді можуть виступати як індиферентні синоніми. Наприклад: *fremdwerden* – *stavenati чужим*; *fremdwerden* – *entfremdet sein* – *sich entfremden*. Позиція синонімів у синонімічному ряді зазвичай визначається приналежністю слова до певного стилю мовлення. Наприклад: *betragen* – *складати (певну кількість)*; *betragen* – *ausmachen* – *sich belaufen* – *machen*.

Багато синонімів, особливо ті, що мають властивість, ознаку, якість тощо, утворюють синонімічні ряди, а потім синоніми розташовуються в порядку зростання щодо характеристики або інтенсивності дії. Наприклад: *freudig* – *радісний*; *zufrieden* – *vergnügt* – *heiter* – *froh* – *freudig* – *heidenfroh* – *glücklich* – *überglücklich* – *selig* – *glücklichselig* – *verklärt*. Синоніми, які утворюють синонімічний ряд, належать до однієї і тієї ж частини мови. Наприклад: *bald* – *скопо*; *bald* – *in Zukunft* – *zukünftig* – *umsonst* – *vergebens* – *vergeblich*.

У синонімічних рядах дієслів і прикметників при ілюстрації вживання допускалися приклади, які включали субстантивовані слова. Наприклад: *nachsinnen* – *високий, глибокий* = *nachdenken*: *Sie schwieg in tiefem Nachsinnen* (*Вона мовчала, занурившись в глибокі роздуми*).

Похідні слова включаються до словника лише тоді, коли вони відрізняються від вихідного слова не тільки своїм лексико-граматичним значенням, але й коли утворюють синонімічний ряд. Наприклад: *Laune* – *примха, каприз*; *die Laune* – *die Schrulle* – *die Marotte* – *der Tick* – *die Grille* – *die Mucke* значно відрізняється по своєму складу від ряду похідного прикметника: *launenhaft* – *непостійний, капризний*; *launenhaft* – *launisch* – *kapriziös* – *unberechenbar* – *grillenhaft* – *wetterwendisch*.

Як правило, синонімічні ряди утворюються одиницями з багатоплановою семантичною структурою. Більш специфічний тип синонімічних відносин спостерігається, коли прикметники використовуються в поєднанні з низкою іменників.

Наприклад, тільки *reines Marmor* (чистий мармур), *reine Seide* (чистий пісок), *reines Leinen* (чисте полотно), де сема “unverfälscht” є релевантною і в цьому відношенні *rein* є синонімом прикметника *echt*.

Складність і багатоплановість відносин синонімів полягає, зокрема, в тому, що дана мікросистема іноді виходить за межі синонімічного ряду. У подібних випадках синонімічний ряд перехрещується з тематичною групою.

Отже, синонімія представляє собою подібність слів, морфем і фразеологічних одиниць за значенням при відмінності їх звукової форми. Синоніми надають можливість урізноманітнити мовлення і найточніше висловити свої думки і почуття, а явище синонімії якнайкраще репрезентує лексичне багатство мови і є невичерпним джерелом німецької стилістики.

#### Список використаних джерел:

1. Євгенєва.А.П. Проект словника синонімів. -Львів: ЛДУ 1964. – 296 с.
2. Діалекти німецької мови. Класифікація та приклади. URL: <https://what.com.ua/dialekti-nimeckoi-movi-klasif/>
3. Кочерган М. П. Вступ до мовознавства: Підручник для студентів філологічних спеціальностей вищих навчальних закладів. – К.: Видавничий центр «Академія», 2001. – 368 с.
4. М. Г. Сушко-Безденежних. *Stilistik des Deutschen*: навчальний посібник – Суми, 2011. – 120 с. URL: <https://library.sspu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/04/55-1.pdf>
5. Antal Szerb. *Reise im Mondlicht*, dtv Verlagsgesellschaft, 2014. – 427 с.
6. Duden. *Sinn und Sachverwandte Wörter Synonym Wörterbuch der deutschen Sprache* – Duden Verlag, Mannheim; Leipzig; Wien; Zürich, 1997.
7. PONS Wörterbuch, Synonymwörterbuch der deutschen Redensarten, 1992.
8. Die Synonymie. URL: <http://www10.unine.ch/linone/2019/10/31/die-synonymie/>
9. Sprechen – слово, яке має більше 120 синонімів. URL: [https://dszentrum.com.ua/news/sprechen\\_synonyme/](https://dszentrum.com.ua/news/sprechen_synonyme/)
10. *Synonymwörterbuch. Sinnverwandte Ausdrücke der deutschen Sprache*. Herausgeben von Herbert Görner und Günter Kempche. VEB Bibliographisches Institut, Leipzig, 1987.

УДК 378:37.09

**Хуртак І.В., старший викладач кафедри перекладу**

**Дід О. В., здобувач спеціальності 035.41 Германські мови та літератури (переклад включно) перша – англійська**

**Готто П.С., здобувач спеціальності 035.41 Германські мови та літератури (переклад включно) перша – англійська**

*(Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», м. Дніпро, Україна)*

#### СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ У ВИВЧЕННІ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ

Відповідно до освітньої реформи, володіння іноземною мовою – це одна з основних компетентностей як для філологів так і для математиків, і для хіміків, оскільки іноземна мова – це не об’єкт вивчення, а незамінний засіб комунікації.

Порівняно нещодавно з’явився комунікативний метод вивчення мови, у якому головною метою є моделювання життєвого, реального спілкування. Інструментами цього методу стали соціальні мережі. Зважаючи на те, що люди проводять досить багато часу у соціальних мережах, використання соціальних мереж є доречним як додаткового засобу вивчення німецької мови: сьогодні є безліч цікавих ресурсів живої німецької мовою, але це іноді може заплутати нас різними акцентах та діалектами.